

HAKİM RAPORU 2020 İLK YARI (OCAK – HAZİRAN)

TBMM RAPORU: KANUN TEKLİFLERİ & SORU ÖNERGELERİ

A. TBMM KANUN TEKLİFLERİ

“Son dönem tüm yasama yılları” sekmesi altındaki “Özet” başlığı içinde “Hayvan” anahtar sözcüğüyle arama yaptığımızda, Ocak - Haziran 2020 tarihleri arasında, altı aylık dönemde yalnızca hayvan haklarıyla ilgili 2 kanun teklifi kaydı bulundu. Anahtar sözcüğün geniş kapsamı nedeniyle aramalarda karşımıza çıkan hayvancılık endüstrisine dair kanun teklifleri ise, hak arayışımızla bağdaşmadığından dışarıda bırakıldı. İlk altı ayda hayvan haklarıyla ilgili kanun teklifi sunan iki parti HDP ve CHP oldu.

1. 5 Mayıs 2020 [Kara Avcılığı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi](#)

Ömer ÖCALAN - HDP Şanlıurfa, İlk İmza Sahibi

Teklif ile, kültürel açıdan önem ve kutsallık atfedilen hayvan türleri ile göç yoluyla ülkemizden geçen söz konusu nitelikteki hayvan türlerinin avlanmalarının yasaklanması amaçlanmaktadır.

Esas Komisyon: Tarım Komisyonu (Komisyonda)

2. 4 Mart 2020 [Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi](#)

Suat ÖZCAN, CHP Muğla, İlk İmza Sahibi

Teklif ile, nüfusu 100.000'in üzerindeki belediyelere, sahipsiz hayvanlar ile güçten düşmüş hayvanlar için hayvan bakımevleri açma zorunluluğu getirilmesi amaçlanmaktadır.

Esas Komisyon: İçişleri Komisyonu (Komisyonda)

Tali Komisyon: Çevre Komisyonu (Komisyonda)

- 30 Haziran 2020 dahil altı aylık süreyi kapsayacak şekilde, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.sorgu_baslangic adresinde “hayvan” anahtar sözcüğüyle aranarak çıkan sonuçlar.

Önemli not: Özellikle Temmuz ayı içinde art arda haberlerini aldığımız ve toplumda yine infial yaratan (sahipli/sahipsiz) hayvana tecavüz, şiddet ve öldürme fiillerindeki artış nedeniyle, normalde 6 aylık raporumuzun kapsamı dışında olmasına rağmen, Temmuz ayında da Meclis'te verilen kanun tekliflerini inceledik. Bu olaylardan sadece bazılarını hatırlatmak gerekirse: Artvin'de Tanju Çakmak'ın vahşice öldürdüğü ayıdan Alp Erkin'in silahla vurduğu köpeğe, Sinan Aydoğan'ın bıçaklayarak öldürdüğü köpeğe, Volkan Uzun tarafından tecavüz edilen köpeğe ve Gökçe Büyüker'in tüfekle öldürdüğü köpeğe kadar sayısız cinayet işlendi. Volkan Uzun dışında faillerin hiçbiri henüz ceza almadı. Volkan Uzun da hayvan öldürmeden değil, başka suçlar nedeniyle tutuklandı.

Bu öldürme fiilleri karşısında, yalnızca 10 Temmuz'da [CHP İstanbul milletvekili Zeynel Emre](#)'nin, 28 Temmuz'da ise [MHP Konya Milletvekili Esin Kara](#)'nın, sırasıyla 5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve Türk Ceza Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi verdiklerini gördük. Bu teklifler ile sahipsiz hayvanları da kapsayacak şekilde; hayvanların kasten öldürülmesi, hayvanlara kötü muamele, hayvanlara işkence ve tecavüz suçlarına ilişkin cezaların Türk Ceza Kanunu kapsamına alınması ve cezaların yeniden düzenlenmesi milletvekillerince hedefleniyor.

B. TBMM YAZILI SORU ÖNERGELERİ

Yazılı Soru Önergeleri başlığı altında 27. Dönem Tüm Yasama Yılları içinde yalnızca Ocak ve Haziran ayları arasında verilen 2020 tarihli soru önergelerini incelediğimizde ve “Hayvan” anahtar sözcüğü ile arama yaptığımızda, 2020'nin ilk yarısında

- CHP'nin 9,
- HDP'nin 6,
- İyi Parti'nin 2,
- Saadet Partisi'nin 1 adet soru önergesi verdiğini gördük.

Hayvan haklarıyla ilgili soru önergesi vermeyen partiler MHP ile AKP olarak kayıtlara geçti.

18 soru önergesinin 9'u, yani yarısı, Tarım ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ'ye yöneltildi. Diğer soru önergelerinin muhatapları ise, sırasıyla Çevre ve Şehircilik Bakanı MURAT KURUM, Adalet Bakanı ABDULHAMİT GÜL, Hazine ve Maliye Bakanı BERAT ALBAYRAK ve Kültür ve Turizm Bakanı MEHMET ERSOY oldu.

Soru önergeleri bu kez konu başlığı olarak oldukça çeşitlilik gösterdi:

- Avcılık faaliyetleri ve av turizmi kapsamında öldürülen yaban keçilerinden,
- Sokakta yaşayan hayvanların korunmasına,
- 2019 yılında hayvana yönelik şiddet olaylarına dair istatistiklerden
- Koronavirüs pandemisi sürecinde ithal edilen hayvanlara,
- Ve organize sanayi bölgelerindeki kimyasal atıkların doğa katliamına ve hayvan ölümlerine neden olmasına kadar farklı içeriklerde soru önergeleri sunuldu.

Bunların arasında en çok dikkat çeken ve ilgili bakanlıklara en sık sorulan soru ise, 9 Kasım 2019'da hayatını kaybeden HAKİM kurucusu dostumuz Burak Özgüner'in de yakından takip ettiği, özellikle de Ekim 2019'dan bu yana, hatta yeni tip koronavirüs pandemisi süresince yasak olmasına rağmen Brezilya'dan getirilen canlı hayvan ticaretine ilişkin soru önergeleri oldu. Canlı hayvan ithalatıyla ilgili CHP, HDP, İyi Parti ve Saadet Partisi tarafından verilen en az 9 farklı soru önergesinde dikkat çeken en önemli unsurlardan biri de, ağırlıklı olarak Berat Albayrak'a ve Bekir Pakdemirli'ye yöneltilen bu soru önergelerinin hiçbirinin zamanında, yani süresi içinde yanıtlanmaması oldu. Bunun da yine hükümetin, özellikle ilgili bakanlıkları zora sokacak soru önergeleri olması durumunda, denetim, soruşturma ve yaptırım eksikliğiyle doğrudan bağlantılı olduğunu düşünüyoruz.

Önemli not: Özellikle Temmuz ayı içinde art arda haberlerini aldığımız ve toplumda yine infial yaratan (sahipli/sahipsiz) hayvana tecavüz, şiddet ve öldürme fiillerindeki artış nedeniyle, normalde 6 aylık raporumuzun kapsamı dışında olmasına rağmen, Temmuz ayında Meclis'te verilen soru önergelerini de inceledik.

Rastladığımız hayvan hakları ile ilgili tek soru önergesi, şu an imzada olan, CHP Antalya Milletvekili Aydın Özer tarafından “Nesli tükenmekte olan caretta caretalara yönelik alınan önlemlere ve bu hayvanların ölüm oranlarına dair istatistiğe ilişkin” soru önergesi oldu. Bu önerge dışında hayvan haklarıyla ilgili herhangi bir yeni soru önergesi görmedik.

1. [25 Haziran 2020](#) Koronavirüs salgını sürecinde Brezilya ve İrlanda'dan büyük baş hayvan ithal edilmesine ilişkin
Önergenin Sahibi: CHP Samsun Milletvekili KEMAL ZEYBEK
Önergenin Muhatapı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: İşlemde

2. **8 Haziran 2020** Türkiye'deki biyoçeşitliliğin korunması, avlanmanın yasaklanması, sokak hayvanlarının korunması, petshopların denetlenmesi, HES sayısı, kuraklık, çevre kirliliği ve benzer konulara dair çeşitli verilere ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Van Milletvekili MUAZZEZ ORHAN IŞIK
Önerenin Muhatabı: Çevre Ve Şehircilik Bakanı MURAT KURUM
Durumu: İşlemde
3. **4 Haziran 2020** 2019 yılında gerçekleşen hayvanlara yönelik kötü muamele olaylarına dair istatistiki bilgilere ilişkin (vaka sayısı ve cezai yaptırımlar)
Önerenin Sahibi: CHP Niğde Milletvekili ÖMER FETHİ GÜRER
Önerenin Muhatabı: Adalet Bakanı ABDULHAMİT GÜL
Durumu: İşlemde
4. **4 Haziran 2020** Adana'nın Yüreğir ilçesine bağlı Yakapınar Mahallesi'ndeki Misis Deresine bir fabrika tarafından kimyasal atıkların bırakılması sonucu birçok hayvanın öldüğü iddiasına ve fabrikanın denetlenmesine ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Adana Milletvekili KEMAL PEKÖZ
Önerenin Muhatabı: Çevre Ve Şehircilik Bakanı MURAT KURUM
Durumu: İşlemde
5. **3 Haziran 2020** Adana ilinde bulunan Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesinden çıkan atıkların Misis Deresi ile Seyhan Nehri'ne akması sonucu bölgedeki bazı hayvanların yaşamını yitirmesine ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Adana Milletvekili TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ
Önerenin Muhatabı: Çevre Ve Şehircilik Bakanı MURAT KURUM
Durumu: İşlemde
6. **21 Mayıs 2020** Son 10 yılda gerçekleşen hayvan ithalatına ve bu konuda teşvik verilip verilmediğine ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Şanlıurfa Milletvekili NUSRETTİN MAÇİN
Önerenin Muhatabı: Hazine Ve Maliye Bakanı BERAT ALBAYRAK
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
7. **27 Nisan 2020** 26 Ekim 2019 tarihinden bu yana yapılan canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına ilişkin
Önerenin Sahibi: İYİ Parti Eskişehir Milletvekili ARSLAN KABUKCUOĞLU
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
8. **28 Nisan 2020** 2003 yılından itibaren çeşitli ülkelerden yapılan büyükbaş ve küçükbaş hayvan ithalatına dair verilere ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Niğde Milletvekili ÖMER FETHİ GÜRER
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
9. **28 Nisan 2020** 26 Ekim 2019 tarihinden itibaren ve Covid-19 salgını süresince ithal edilen canlı hayvanlara ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Artvin Milletvekili UĞUR BAYRAKTUTAN
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı

10. **23 Nisan 2020** Tarım ve hayvancılık alanında yapılan ithalata ve koronavirüs salgını nedeniyle alınan önlemlere ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Tekirdağ Milletvekili İLHAMİ ÖZCAN AYGUN
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
11. **20 Nisan 2020** Türkiye'deki bir firmanın koronavirüs salgını sürecinde Brezilya'dan hayvan ithalatı yaptığına dair iddialara ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Şanlıurfa Milletvekili AYŞE SÜRÜCÜ
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
12. **15 Nisan 2020** Koronavirüs salgını döneminde Brezilya'dan hayvan ithalatı yapılmasının gerekçesine ilişkin
Önerenin Sahibi: Saadet Partisi Konya Milletvekili ABDULKADİR KARADUMAN
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
13. **16 Mart 2020** 26 Ekim 2019 tarihinden sonra yapılan besilik hayvan ithalatına ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Edirne Milletvekili OKAN GAYTANCIOĞLU
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
14. **3 Mart 2020** Türkiye geneli ve Adıyaman ilinde bulunan ve koruma altına alınan dağ keçisi sayısı ile av turizmi kapsamında öldürülen hayvan sayısına ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Adıyaman Milletvekili ABDURRAHMAN TUTDERE
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Önergeyi Cevaplayan: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Cevaplandı
15. **3 Mart 2020** Türkiye geneli ve Adıyaman ilinde bulunan ve koruma altına alınan dağ keçisi sayısı ile av turizmi kapsamında öldürülen hayvan sayısına ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Adıyaman Milletvekili ABDURRAHMAN TUTDERE
Önerenin Muhatabı: Kültür Ve Turizm Bakanı MEHMET ERSOY
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan: Kültür Ve Turizm Bakanı MEHMET ERSOY
Durumu: Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi: 19/06/2020
16. **24 Ocak 2020** Kocaeli'nin Darıca ilçesi Bayramoğlu Mahallesi'ndeki sokak Hayvanlarına ilişkin
Önerenin Sahibi: İYİ Parti Kocaeli Milletvekili LÜTFÜ TÜRKKAN
Önerenin Muhatabı: Çevre Ve Şehircilik Bakanı MURAT KURUM
Önergeyi Cevaplayan:
Durumu: Süresi İçinde Cevaplandırılmadığından Gelen Kağıtlarda Yayımlandı
17. **15 Ocak 2020** 2018 yılında kendiliğinden ölen veya mecburi kesimi yapılan hayvan ölümlerinin nedenlerine ilişkin
Önerenin Sahibi: CHP Niğde Milletvekili ÖMER FETHİ GÜRER
Önerenin Muhatabı: Cumhurbaşkanı Yardımcısı FUAT OKTAY
Önergeyi Cevaplayan: Cumhurbaşkanı Yardımcısı FUAT OKTAY
Durumu: Cevaplandı

18. **9 Ocak 2020** Bolu ve İstanbul'da ruam hastalığı sebebiyle karantina altına alınan atların sağlık durumuna ilişkin
Önerenin Sahibi: HDP Ankara Milletvekili FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR
Önerenin Muhatabı: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Önergeyi Süre Dışı Cevaplayan: Tarım Ve Orman Bakanı BEKİR PAKDEMİRLİ
Durumu: Süresi Geçtikten Sonra Cevaplandırıldı
Cevap Bildiriliş Tarihi: 24/02/2020
- 30 Haziran 2020 dahil altı aylık süreyi kapsayacak şekilde,
https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/yazili_sozlu_soru_sd.sorgu_baslangic adresinde
“hayvan” anahtar sözcüğüyle aranarak çıkan sonuçlar.